

1 गरीबी निर्मूलन

2 उपासमारीमुक्त

11 शाश्वत शहरे आणि समुदाय

9 उद्योगजकता, नाविण्यापूर्णक आणि संसाधने

पायाभूत सुविधा असलेले स्वयंपूर्ण गाव

4 दर्जेदार शिक्षण

6 शुद्ध पाणी व स्वच्छता

5 लिंग समभाव

दूरदृष्टी: स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा साध्य करणे आणि सर्वांना पुरेशी, सुरक्षित आणि परवडणारी घरे आणि मूलभूत सुविधा मिळत असल्याची खात्री करणे .

स्थानिक उद्दिष्टे आणि लक्ष्य

पथदिवे

वैयक्तिक घरगुती
शौचालय

प्रत्येक घरासाठी
कार्यरत नळ
कनेक्शन

ग्रामीण घरकुल
योजना

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा

स्थानिक उद्दिष्टे आणि लक्ष्य

बसस्थानक

अंगणवाडी केंद्र

दोन गावांना जोडणारे पुल

ग्रामपंचायत भवन

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा

स्थानिक उद्दिष्टे आणि लक्ष्य :

- क्रिडांगण
- पिण्याचे पाणी-शौचालय-शाळांसाठी दर्जेदार पायाभूत सुविधा, अंगणवाडी, आरोग्य केंद्र, नागरी सुविधा केंद्र
- स्वच्छ हवा रस्ते, सौर पथदिवे वृक्ष लागवड व सर्वांसाठी पक्के घर
- बंदीस्त गटार प्रणालीचा वापर व सांडपाणी व्यवस्थापनाची खात्री करणे

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा

ग्राम पंचायतीची भूमिका

मुल्यांकन आणि योजना

- पाण्याची गरज
- निर्माण होत असलेला ओला आणि सुका कचरा याचे वर्गीकरण व व्यवस्थापन

प्रत्येक शाळेला आणि अंगणवाडयाना शौचालय असल्याची व वापरात आहेत. त्याबाबतची खात्री करणे.

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा

ग्राम पंचायतीची भूमिका

उपलब्ध उर्जेचा वापर – घरगुती वापरासाठी जसे अन्न शिजवणे, वीज, शेतीसाठी वीज, अन्न प्रक्रिया उदयोगधंद्यासाठी तसेच व्यावसायिक कारणासाठी, दुकानांसाठी उदा हॉटेल इत्यादींसाठी वीजेची उपलब्धतेची खात्री करणे

- पाणी, स्वच्छता व आरोग्य सुविधांसाठी योग्य तंत्रज्ञानाचा वापर करणे

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा

ग्राम पंचायतीची भूमिका

- सहभागी सर्वेक्षणामध्ये पायाभूत सुविधांमध्ये जाणवलेल्या त्रुटींची पुर्तता करणे.
- गावात निर्माण झालेल्या मालमत्तेचे व्यवस्थापन व देखभाल स्थानिक समितीद्वारे करणे.
- उपलब्ध पाणी व स्वच्छता सुविधांच्या वापर व व्यवस्थापन करण्यासाठी सर्व घरातील लोकांना जागृत करणे.
- स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधायुक्त गावे पुर्ण करणेसाठी योग्य योजनांची निवड करून नियोजन करणे.

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा

ग्राम पंचायतींसाठी उपलब्ध संसाधने

- महात्मा गांधी रोजगार हमी योजना
- प्रधान मंत्री ग्रामसडक योजना
- प्रधानमंत्री आवास योजना (ग्रामीण)
- जलजीवन मिशन
- स्वच्छ भारत मिशन(ग्रामीण)
- श्यामा प्रसाद मुखर्जी ग्रामीण शहरी (रुर्बन) योजना.
- दुर्गम क्षेत्रासाठी भागासाठी विशेष रस्ते योजना
- राष्ट्रीय हातमाग विकास कार्यक्रम
- राष्ट्रीय ग्रामीण उपजिवीका अभियान
- सौर उदयानांचा विकास
- समग्र शिक्षा
- 15 वा वित्त आयोगा अनुदान
- राज्य वित्त आयोग अनुदान
- पंतप्रधान किसान विकास योजना
- पंचायतीचे स्वतःचे उत्पन्न
- डेअरी उदयोजकता विकास योजना

सत्यमेव जयते

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा

गावाला मदत करू शकणारे घटक

- आशा कार्यकर्ती
- आरोग्य सेवक
- अंगणवाडी कार्यकर्ती
- कृषी सहाय्यक
- गावपातळीवरील कार्यकर्ते
- जलसुरक्षक
- साक्षरता स्वयंसेवक आणि शिक्षक
- महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण उपजिवीका अभियान उमेद समुह संसाधन व्यक्ती
- बँक अधिकारी कर्मचारी
- शासकीय विभाग आणि यंत्रणा

- ग्राम रोजगार सेवक
- सामाजिक कार्यकर्ते
- शाळा व्यवस्थापन समिती
- स्वयं सहायता बचत गट
- खाजगी क्षेत्र
- अशासकीय संस्था
- स्थानिक तज्ञ व्यक्ती

स्वयंपूर्ण पायाभूत सुविधा

पायाभूत सुविधांमुळे गावाचे चांगले स्वरूप निर्माण होते आणि गावातील जीवन प्रगतीच्या एका विशिष्ट मार्गाने चालू ठेवता येते .

